

תת"ע 8139/04/18 - מדינת ישראל נגד פרידמן רפאל

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

תת"ע 8139-04-18 מדינת ישראל נ' פרידמן רפאל
תיק חיצוני: 90510349682

בפני	כבוד השופט נאיל מהנא
מאשימה	מדינת ישראל באמצעות לשכת תביעות תעבורה י-ם
נגד	
נאשם	פרידמן רפאל ע"י ב"כ עו"ד לירון אורון

החלטה

מונחת בפניי בקשה לתיקון כתב אישום בגין עבירת מהירות אשר החשד לביצועה מבוסס על צילום באמצעות מצלמה אלקטרונית מסוג א3. הבקשה הוגשה לאחר מתן תשובה לאישום ולאחר שהתיק נקבע לשמיעת ראיות.

החלטתי לדחות את הבקשה מהטעמים המפורטים להלן.

השתלשלות העניינים

- ביום 13.10.17, צולם רכב אשר בחזקת הנאשם מבצע עבירה של נהיגה במהירות העולה על המהירות המותרת, בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: "תקנות התעבורה").
- במועד ההקראה שהתקיים בפניי ביום 13.09.18, ביקשה המאשימה להורות על דחיית מועד הדיון וזאת בנימוק כי מדובר בעבירה המבוססת על צילום באמצעות מצלמה מסוג א3. משכך, הדיון נדחה ליום 02.12.18 וכן ציינתי בהחלטתי כי מדובר בדחייה אחרונה על מנת לאפשר למאשימה לגבש עמדה ביחס לתיקים מסוג זה.
- אולם, גם במועד שנקבע חזרה המאשימה וביקשה דחייה נוספת.
- על מנת להבין משמעות הדברים, אציין כי בקשות דחייה אלו מקורם בהליכים שהתנהלו בבית משפט לתעבורה בעכו בנוגע לתיק העקרוני שהתייחס לתקינות מצלמות מסוג א3 (פל"א 4745-08-13 מדינת ישראל נגד בדראן ואח'). עוד בטרם מתן הכרעת הדין בתיק הנ"ל, הפסיקה המדינה בהנחיית פרקליט המדינה לאכוף עבירות באמצעות מצלמה מסוג א3 עד להודעה חדשה וזאת לאור הקשיים שהתבררו במהלך ניהול המשפט ביחס לאמינות המצלמות. הנחייה זו עומדת בתוקף לעת הזו אף לאחר מתן הכרעת הדין בתיק הנ"ל שניתנה ביום 06.09.18, לפיה זוכו הנאשמים לאחר שבית המשפט מצא כי אמינות

המצלמות לא הוכחה.

ואכן נוכח קיומו של ספק ביחס לאמינות המצלמות, ובשל חשש לעיוות דין, בית משפט זה דחה מפעם לפעם, אף לבקשת המאשימה, את הדיונים בתיקים מסוג זה שכבר הוגשו לבית המשפט, עד לגיבוש עמדה סופית של המאשימה באשר לאכיפת עבירות המבוססות על צילום באמצעות מצלמה מסוג א3.

5. כך גם בתיק דנן נעתרתי לבקשת המאשימה והורתי על דחיית מועד הדיון וזאת על מנת לאפשר למאשימה לגבש עמדתה ביחס להמשך ההליכים בתיק.

6. מועד ההקראה נדחה והתיק נקבע לתזכורת על מנת שהמאשימה תמסור עמדתה באשר להמשך ההליכים.

7. ביום 14.12.18, הגיש הנאשם הודעה לבית המשפט לפיה הוא כופר במיוחס לו בכתב האישום והתנגדותו להגשת מסמכי עדי התביעה, שלא באמצעות עורכיהם. עוד ביקש הנאשם כי התביעה תאפשר לו לעיין בתע"צים אותם ערכו עדי התביעה.

8. כעת מונחת בפניי בקשה לתיקון כתב האישום, לפיה מבקשת המאשימה לתקן את כתב האישום על ידי הוספת מספר רב של עדים (כ- 37).

9. חלק מהעדים אותם מבקשת המאשימה להוסיף לכתב האישום, זהותם אינה ידועה (עדים 35, 36 ו- 37) והיא מבקשת להודיע על זהותם במועד מאוחר יותר. כן נמסר כי החומר הקשור באותם עדים אינו נמצא בשלב זה בידי המאשימה.

טענות הצדדים

טענות הנאשם בקליפת האגוז

10. ב"כ הנאשם מתנגד לתיקון כתב האישום. לטענתו, יש לזכות את הנאשם שכן עומדת לו הגנה מן הצדק שכן מדובר בהתנהגות שערורייתית של המאשימה המנוגדת לכל כללי המשפט הבסיסיים. המאשימה מגישה כתבי אישום מבלי שיהיו בידה די ראיות להוכחת האשמה.

11. לטענת ב"כ הנאשם כתבי האישום מוגשים והמאשימה עומדת מאחוריהם כדי להימנע מהתיישנות. לטענתו, טוב הייתה עושה המאשימה לו הייתה מודיעה מבעוד מועד על מחיקת כתבי האישום המדוברים ולאחר שיהיה בידיה כל חומר הראיות הייתה מגישה כתבי האישום בשנית.

12. עוד טוען ב"כ הנאשם כי לא הוצג כל אישור להשלמת החקירה וכי עד למועד זה לא הועבר לנאשם חומר חקירה נוסף כלשהו.

13. עוד מוסיף ב"כ הנאשם כי אין למאשימה די ראיות להוכחת אמינות המערכת ואין בראיות שבידיה כעת בכדי להרשיע את הנאשם ולא ד"י בכך שהמאשימה מתעלמת מזכויות הנאשם ועינוי הדין שנגרם אלא גם שומרת על החלטתה העקרונית לפיה לא מסכימה לכל הסדר טיעון.

טענות המאשימה בקליפת האגוז

14. המאשימה גורסת שאין מדובר בתיקון דרסטי שיכול לפגוע בהגנת הנאשם. לטענתה, החומר שבידי המאשימה יועמד לרשות הנאשם ככל שתוגש על ידו בקשה מתאימה לקבלת חומר החקירה.
15. לטענת ב"כ המאשימה התיק נקבע לתזכורת ובשלב זה לא יגרם כל נזק לנאשם ולכן יש לאפשר למאשימה לתקן את כתב האישום. בתמיכה לטענתו, הפנה ב"כ המאשימה להלכת "קניר" (ע"פ 951/80 קניר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.06.81), לפיה תיקון כתב האישום יכול להתבצע גם בשלב הסיכומים ובמקרה דנן מצויים אנו רק בשלב תזכורת תביעה.
16. עוד טוען ב"כ המאשימה כי כעת ישנה חוות דעת של הטכניון אשר קובעת כי המערכת עצמה אמינה ומדויקת.

דין והכרעה

17. כידוע, לאחר שכתב האישום הוקרא לנאשם, הסמכות לצוות על תיקונו מסורה לבית המשפט, אשר יתיר תיקון בתנאי שלא יהיה בכך בכדי לקפח את הנאשם בהגנתו. כבר הבעתי את דעתי בעבר ביחס להגשת כתבי אישום והדרך לתיקונם (פ"ל 746-01-14 מדינת ישראל נ' לבקירא (פורסם בנבו, 13.04.14)).
18. לעניין השיקולים המנחים את בית המשפט בבואו להכריע בבקשה לתיקון כתב אישום יפים לענייננו דברי בית המשפט בת.פ (י-ם) 366/99 מדינת ישראל נ' סבירסקי (פורסם בנבו, 25.12.00) לפיה **"השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו להחליט בבקשה לתיקון כתב האישום הם זכויותיו של הנאשם להליך הוגן. חובתו של בית המשפט להעמיד בראש מעייניו את השיקול שלא יגרם עיוות דין לנאשם ו"עיוות דין" בהקשר זה משמעותו - פגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן כראוי. אין לקבל מצב דברים לפיו תיסגר האפשרות בפני התביעה להשלים דברים שהתגלו כטעוניה השלמה. ההליך הפלילי נועד לגילוי האמת ולעשיית הצדק ונקל לשער כי יהיו מקרים בהם דווקא הנאשם יהיה זה שיבקש השלמת חקירה או תיקון עניינים שנודעו לו לאחר שהוגש נגדו כתב אישום. מתן אפשרות להשלים ראיה בשלבים מאוחרים פועלת לשני הכיוונים והשיקולים של עשיית צדק יפעלו באופן זהה גם אם הנאשם יבקש להשלים את ראיותיו. הפיקוח של בית המשפט על מעשי התביעה בעניין זה נקבע בבירור בהוראת החוק המחייבת את התביעה, בשלב שלאחר תחילת המשפט (הקראת כתב האישום), לבקש את רשותו של בית המשפט, המופקד על השמירה כי ההליכים בפניו יהיו הוגנים והעיקר שלא יקופח הנאשם בהגנתו".**
- בענייננו, מבקשת המאשימה לתקן את כתב האישום על ידי הוספת לא פחות ולא יותר מ- 37 עדי תביעה. כבר אומר כי, בנסיבות העניין, מתן רשות לתקן את כתב האישום כמבוקש, יהיה בו כדי לפגוע באפשרות הנאשם להתגונן כראוי כפי שיוסבר להלן.
19. בהתאם לסעיף 85 לחוק סדר הדין הפלילי, יכול כתב האישום את שמות עדי התביעה. רשימת עדי התביעה מהווה חלק בלתי נפרד מכתב האישום; ועל אף שנושאת היא אופי מנהלי בעיקרה - מסירת הפרטים הדרושים להזמנת עדים - יש לה גם משמעות עניינית; על פיה יודע הנאשם עם אילו עדים רשאי

הוא לבוא בקשר על מנת לבחון את הזמנתם להעיד מטעמו; ולפיה הריהו מתכן הגנתו, לרבות חקירתם של עדים אלו (ראו: י. קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני, הליכים שלאחר הגשת כתב אישום, מהדורה מעודכנת, תשס"ט - 2009, עמ' 925).

לאמור, הוראה זו המחייבת ציון שמות העדים בכתב האישום נועדה לאפשר לנאשם להכין הגנתו באופן הראוי ביותר ובכדי למנוע הפתעות.

20. מעיון בבקשה לתיקון כתב האישום, עולה כי מבוקש להוסיף מספר עדים אשר בחלקם זהותם אינה ידועה, לדוג' עד מס' 35 "**נציג מטעם היצרן**", עד מס' 36 "**נציג מטעם חברת מלמתי**" עד מס' 37 "**נציג מטעם מעבדת NMI**". עוד מוסיפה המאשימה ומציינת בבקשתה כי "**המאשימה מודיעה כי ככל שיהיה צורך יכול ויתווספו עדים נוספים ותוגש בקשה נפרדת בהתאם להתקדמות התיק**", וכי "**עוד מודיעה המאשימה כי שמות העדים 36,36,37 ימסרו בהמשך**".

21. מנוסח הבקשה לתיקון דומה כי כתב האישום טרם הגיע לכדי בשלות מכדי להיות מוגש לבית המשפט ובטח לא באופן המאפשר לנאשם להתגונן כראוי.

22. כידוע, אין להגיש כתב אישום, אלא אם כן מצויות ברשות התביעה ראיות המקימות סיכוי סביר להרשעת הנאשם בעבירות בהן הוא חשוד. על המאשימה לאסוף את כל החומר הנדרש לצורך הוכחת האשמה וזאת בטרם הגשת כתב האישום.

23. בית המשפט העליון כבר הביע ביקורת על התנהלות התביעה בנוגע לכתבי אישום המבוססים על תצלום הרכב (ראו: ע"פ 3583/94 **גיל לעדן נ' מדינת ישראל**, פ"ד מח(5) 793), שם הזכיר בית המשפט את הפרוצדורה הנוהגת בתביעות בעבירות מסוג זה לפיה על סמך התצלום של הרכב במכשירים שבידי משטרת התנועה, אם מצביע הוא לכאורה על נהיגה במהירות מופרזת, מוגש כתב אישום. אם מודה הנאשם באשמה, הרי מורשע הוא מיד, ונגזר דינו. רק אם הנאשם אינו מודה באשמה, אזי דואגת התביעה להשגת הוכחות בדבר כשירות מנגנוני המכשירים שבאמצעותם נקבעה מהירות נסיעתו של הנאשם, וראיות אלה מצורפות לתיק החקירה ומוגשות לאחר מכן לבית המשפט. על כך בית המשפט העליון הביע ביקורת "**אין זה נוהג תקין שמוגש כתב אישום, ומשמוזמן נאשם לבית-המשפט על פי אותו כתב-אישום, בלי שקיים בתיק התביעה חומר ראיות לכאורה, החיוני להשגת הרשעה. הדבר כרוך אולי בפתרון בעיות מעשיות וטכניות, אך אלה הם קשיים שניתן להתגבר עליהם, ורצוי שהתביעה תיתן דעתה על כך**".

שם דובר על עבירת מהירות שצולמה במצלמה אלקטרונית ובענייננו מדובר בעבירה של רמזור אדום שצולמה באמצעות אותה מצלמה והדברים יפים גם לענייננו.

24. יש לזכור כי מיד עם הגשת כתב האישום קמה זכותו של נאשם לעיין בחומר החקירה בעניינו, הנוגע לאישום, המצוי בידי הרשות החוקרת. זכות זו מעוגנת כאמור בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי.

סעיף 74(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי קובע כי :

"הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל

החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו; בסעיף זה, "רשימת כל החומר" - לרבות ציון קיומו של חומר שנאסף או שנרשם בתיק שאינו חומר חקירה ושל חומר שנאסף או שנרשם בתיק שהוא חסוי על פי כל דין, וכן פירוט של סוג החומר כאמור, נושא והמועד שבו נאסף או נרשם, ובלבד שאין בפירוט האמור לגבי חומר חסוי כדי לפגוע בחיסיון לפי כל דין; היו בחומר כמה מסמכים מאותו סוג העוסקים באותו עניין, ניתן לפרטם יחד כקבוצה, תוך ציון מספר המסמכים הנכללים בקבוצה;

בבסיסה של זכות העיון בחומר החקירה עומדת זכות היסוד למשפט הוגן, שמשמעותה זכות הנאשם לנהל את הגנתו נגד האישום המיוחס לו כראוי, לאחר שהכיר את מלוא חומר החקירה הקיים בעניינו (ראו: בש"פ 9322/99 מסארווה נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 376; בש"פ 1355/98 בן ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 1).

25. בענייננו, זכותו של הנאשם לעיון בחומר החקירה יכולה בשלב זה להיות חלקית בלבד. שכן על המאשימה החובה להעמיד את "חומר החקירה" לרבות את "רשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת והנוגע לאישום". "ואין נפקא מינה לעניין זה: אם התביעה הסתמכה על "חומר" זה לצורך הכנת כתב האישום אם לאו; או, אם התביעה מתכוונת להסתמך על "חומר" זה במסגרת הדין; או אם התביעה "קיבלה" את ה"חומר" לעיון בלבד; ואפילו המשטרה לא העבירה אותו לתביעה ולא העמידה אותו לרשותה" (י.קדמי, על סדר הדין בפלילים, חלק שני, הליכים שלאחר הגשת כתב אישום, מהדורה מעודכנת, תשס"ט-עמ' 969).

26. רוצה לומר כי זכות העיון בחומר החקירה היא זכות רחבת כנפיים הנגזרת מן הזכות לחירות ומן הזכות למשפט הוגן (בש"פ 6022/96 מדינת ישראל נ' מזור, פ"ד נ(3) 686; בג"ץ 9264/04 מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים (פורמלי), פ"ד ס(1) 360; בש"פ 2043/05 מדינת ישראל נ' זאבי (פורסם בנבו, 15.09.05); בש"פ 4077/06 שוורץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.06.06)).

27. יפים לענייננו דברי בית המשפט העליון בש"פ 3099/08 דוד אברהמי נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 23.02.09) לפיו "הנאשם זכאי למלוא החומר הרלוונטי כדי שיוכל להכין את הגנתו כראוי, ומניעת העברת חומר רלוונטי עלולה לפגוע לפיכך בפוטנציאל ההגנה שלו". עוד יפים לענייננו דבריו של א' ברק במאמרו "כבוד האדם כזכות חוקתית" הפרקליט מא(3) 271, 281 (תשנ"ג-1993), בקובעו כי יכולתו האפקטיבית של נאשם להתגונן וזכותו להליך הינה חלק מכבודו כאדם, המהווה זכות חוקתית.

28. זכות העיון בחומר החקירה ככזו אינה נוגעת אך לאינטרס של הנאשם המבקש להתגונן מפני האישום נגדו, אלא היא בגדר אינטרס ציבורי רחב בתקינות ההליך הפלילי והגינותו ובחשיפת האמת (בש"פ 91/08 מדינת ישראל נ' שיבלי (פורסם בנבו, 13.02.08)).

"המחוקק צירף לחובה להעמיד את חומר החקירה לעיונו של הנאשם, את החובה לציין בכתב האישום את העדים שבכוונת התביעה להעיד. על ידי שילוב שתי הוראות אלה, ממוקדת תשומת ליבו של הנאשם בחומר החקירה שהתביעה הצהירה על כוונתה להביאו בפני בית המשפט. כך יודע הנאשם לחקירתם הנגדית של אלו עדים עליו להתכונן וכן לקבוע קו הגנתו לאור הראיות שהתביעה מתכוונת להביא" (ראו: ע"פ 466/93 שמואל בן יצחק לוי נ' מדינת ישראל, תשנ"ד(2) 353).

29. בענייננו, המאשימה בעצמה אינה יודעת זהותם של חלק מהעדים ואף מוסיפה ומציינת כי יכול ויתווספו

עדים נוספים.

מכאן עולה השאלה האם יעלה על הדעת כי יוגש כתב אישום נגד נאשם אשר נדרש למסור תשובתו לכתב האישום וזאת מבלי שידע זהותם הברורה של עדי התביעה ומבלי שיועמד לעינו חומר החקירה הקשור בעניינו.

30. לאמור, קבלת בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום באופן המתבקש יהיה בה בכדי לגרום לפגיעה בזכות הנאשם לעיון בחומר החקירה. המשמעות היא כי הנאשם יצטרך לנהל הגנתו בעיוורון כסומא המגשש באפילה ולא ישכיל לנהל הגנתו בהתאם. על המאשימה להעמיד מלוא חומר החקירה לעיון הנאשם, והעמדתו לעיון בשלבים ותוך כדי התקדמות דיוני ההוכחות אינו ראוי ויש בו ללא ספק בכדי לפגוע בהגנת הנאשם.

31. תמוהה בעיני אמירת המאשימה בבקשה לתיקון כתב האישום כי תמסור את שמות העדים בהמשך. עוד תמוהה בעיני הודעת המאשימה בבקשה לתיקון כי היא **"מודיעה שככל שיהיה צורך יכול ויתווספו עדים נוספים"**.

הותרת מצב בו בכתב אישום נותרת פתוחה האפשרות, על פי נוסחו, להבאת עדים נוספים, בבחינת הותרת רשימת עדי התביעה פתוחה, אינה מתיישבת עם סדרי הדין ועם הכללים אשר נקבעו, ואשר מטרתם ניהול הליך הוגן ואפשרות לנאשמים להתגונן כראוי מפני כל אשר מיוחס להם (תפ"ח(מחוזי ב"ש) 33171-05-14 **מדינת ישראל נ' משה רובין** (פורסם בנבו, 07.05.15).

32. כפי שכבר אמרתי בהחלטתי בעניין תת"ע 3151-07-17 **מדינת ישראל נ' חזון** (החלטה מיום 18.12.18), מזכירות בית המשפט איננה "מחסן" של המאשימה בו היא אוגרת את תיקיה, והדבר אינו תלוי ברצונה של המאשימה, אשר מגישה כתבי אישום שאינם מגובשים דיו, ועותרת מפעם לפעם לדחיית מועדי הדיון על מנת לאתר חומר חקירה נוסף.

33. בהקשר זה יודגש כי הגשת כתב האישום בטרם התבררה תמונת הראיות וטרם ידועה זהותם של העדים איננה ראויה שכן ראוי היה כי המאשימה תשלים את מלאכת גיבוש ראיותיה ותעמיד לעיון ההגנה מלוא חומר הראיות המבססות את האישום, ורק לאחר מכן להגיש את כתב האישום נגד הנאשם.

34. אדגיש כתב האישום בתיק זה הוגש ביום 24.04.18 בגין עבירה שבוצעה ביום 13.10.17. הנאשם כפר במיוחס לו בכתב האישום. והרי משהוגש כתב אישום יש לקדם את ניהולו היעיל של המשפט, באופן המבטיח את זכותו של הנאשם להליך ראוי והוגן. כל נאשם זכאי כי ההליך הפלילי המתנהל נגדו יסתיים מהר ככל הניתן, וכן זכאי הוא שלא להיות נתון במצב מתמשך של עינוי דין. זכות זו היא זכות מהותית ותרומה להגשמתה יש בניהול יעיל ומהיר של ההליכים.

בית המשפט העליון עמד על זכותו של נאשם כי משפטו יתנהל בזריזות ובמהירות **"מימושה של הזכות שלא להיות נתון לעינוי דין הינה מרכיב הכרחי, אף שבו עצמו לא די, להגשמת זכותו של הנאשם להליך ראוי, זכות שלטעמי חוסה היא תחת כנפיו הרחבות של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו"** (ראו: ע"פ 1523/05 **פלוני נ' מדינת ישראל** (02.03.06)).

35. מתן אפשרות לתקן את כתב האישום, בנסיבות האמורות, תגרום לסחבת דיונים ודחיות מיותרות שלא

לצורך, הן לצורך איתור חומר החקירה והעמדתו לעיון ההגנה והן לצורך איתור שמות העדים מטעם המאשימה, והדבר כמובן יגרום לנאשם עינוי דין.

סוף דבר

36. בנסיבות אלה, לאחר שמצאתי כי קבלת הבקשה עלולה לפגוע בהגנת הנאשם ותמנע קיומו של הליך הוגן, אני מורה על דחיית הבקשה.

ניתנה היום, ט"ז טבת תשע"ט, 24 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.